

Joannes Guil. F. Laurenbergius
‘Pompeius Magnus’

Tragoedia
(1610)

Jan-Wilhelm Beck
Institut für Klassische Philologie
Lehrstuhl Lateinische Philologie
Universität Regensburg
Universitätsstraße 31
93040 Regensburg
Juli 2012

Personae dramatis

Pompeius Magnus

Lentulus

Cornelia

Ptolomaeus

Achilles

Photinus

Septimius

Nuncius

Pomp. uxor

Rex Aegypti

consil. Ptolom.

consil. Ptolom.

legatus a Ptol.

Chorus faeminarum et virginum Romanarum

Actus primus

Pompeius, <Lentulus>

Pomp. Tibi peremnes, glauce regnator marum
Neptune, Nereoque salso et reliquis
Laudes ago lubensque gratulor Diis,
Quum classe salva littus hoc et divitem
Portum Paretoni intuor sospes soli. 5
Salvete Pelusiaca regna, quae mihi
Videnda veniunt, tuque Divum munere
Potentiaque amaenitateque adfluens
Famosa Alexandria, quam oculis aucupo:
Ni namque visus luminum me calvitur, 10
Istic cacumen tollit altum Casius
Fragosus ocris; propter hunc se devia
Volventem aqua semptemque-gemino refluum
Mare submoventem gurgite et Taneos simul
Herbosa pingui nutrientem flumine 15
Video arva Nilum. caelicas o qui incolis,
Diespiter supreme, sedes, dextimis,
Face, attigamus auguris hoc ostium;
Faventia, ted obsecro, large tua
Nos tu benignus adsere, ut, Memphitidos 20
Qui scepra terrae potitur, olim quem suo
Exdutum honore regiaque ab subditis
Eliminatum sede nostri exercitus
Vi patrio redimposiveram throno,
Rex ille Ptolomaeus, miseritus res meas 25
Mihi opitulanti praesidium ferat manu.
Vtinam istud animi mente trutinaret sui
Beneficium; nec precibus obderet meis
Avorsus aures meve lactaret dolo,
Fidei aut sacratum ius perpetuo falleret! 30
At aevitatem quando regis, Lentule,
Perpendo, qui vix iam parectatus tenet
Solum patritum, triste cordolium meae
Desubito menti et dividia obrepit gravis,
Timosque pectus occupat, ne fortean 35
Expectorarit merita properiter mea
Omnisque noster fluxerit ingrato labos.
Ita namque tempestate pervorsissima
Hac est paratum: splendidis nisi honoribus

Copique polleat quis adfluentia, 40
 Nihili aestimatur; trita volgi est fabula:
 Tum si cui benefeceris, ea gratia
 Ingrata cedit atque partes deserit
 Obliterata planiterve concidit.
 Id vereor, hercules, ne quoque eveniat mihi 45
 Ab rege, ne, si forte prosperitudinem
 Animo revolvat Caesaris, aliubi fuat
 Me frausus aut quod facinus oceptet sacrum
 Aliquive noxit, officii haut meminens mei;
 Quam plurimam etenim repperirier licet 50
 Mortalium partem, ricinia qui sciunt
 Obvertere astu flamini probiter sua.
 Vbi ninguidae hyemis acris ingruit gelus,
 Pedem struunt probrisque te incillant male;
 Vt rursus autem caldor aestatis venit 55
 Adoreaeque macta fruge auctumnitas,
 Celere revorsi, laude sublatum vehunt
 Niveis quadrigis tibi que adulant dapsile.
 At nobili integraque qui satus cluit
 Propage cuique reapse rigido pectus est 60
 Incoctum honesto, haut ille sese inglorio
 Incestat ausu, morte celebri occumbere
 Quam turpiter vixisse satius deputat.
 Sed hoc utut sit; iacta nunc est alea,
 Nec ceptum id ulli ferre quam vobis queo, 65
 Qui me haut lubentem ad Pharsalum cum Caesare
 Tristi duello compulistis cernere.
 Vnde ipse vitulans alta victrici manu
 Tropaea statuit et, triumphalem gerens
 Comis coronam, spolia retulit maxuma, 70
 Nos dedimus herbam subiices ei, qui facul
 Sensim potuerat absque caede et sanguine
 Flecti, simul convorsus astrorum favor
 Et destinatum tempus adduxet vicem:
 Sic nempe Magnus ille Pompeius suo 75
 Vt ab hoste victus caderet utque exercitum
 Fugare suetus fugeret et, qui noluit
 Socerum parem, ferret priorem, maximi
 Voluere caelites. en, impar qui mihi
 Iam pene nomen duxeram, ceu folmine 80
 Totius omnes territans orbis poplos,
 Qua Sol candentem in caelo sublimans facem
 Indos propinqua subditos tingit face
 Et qua, parans subire spumantem fretum,
 Vagae sorori cedit alternas vices 85

	Lassoque patruī stagna crispat lumine. Nunc ius necessitatis insuperabile, Cuius labantem cursus transversī impetum Voluere multi effugere, pauci potuerunt, Notos coëgit petere me et ab eis opem	90
	Procure, qui tot hostica heroas manu Devici, eorum colla prosubigens pede; Tot perduelles vi coerciti mea In censionem et arbitratum se mihi Totos dedere, sustinentes luridi	95
	Ad stagna Phlegetontis meam mitti vicem. Heu, quam ille miser est omnium, cuius graves Infausta nobilitas nobilitat miserias!	
Lent.	O dulce Romoleum decus, prænobile Ornamen urbis septicollis, quam tua Virtute totiens fortiumque militum Internecino funere expostam, manu Sartam tueris, cuncta protelans mala: Tibi benigni fausta plurima apprecor, Vitamque Divi largiantur diutinam;	100 105
	Tibi pectus infractum duint nec flammolam Generositatis, fervitur qua animus tuus, Duro malorum stingui sirint gelu, Quo denuo hostis male tibi infestum caput Feliciore adgredier ausis alite.	110
	Quodcunque factum est, nunquam id infectum fuat; Nec id tua accidisse culpa novimus, Sed adsedonum, qui manus cum Caesare Tibi duello conserundas ancipe Reciprocabant indidem communitus,	115
	Ipsipte saltim indulcitat̄is et gravis Huius fuere pernicii primum caput Simulque lugubre exodium suae sibi Peperere vitae. sic enim fieri adsolet, Domutionem privus ubi famul parat	120
	Superbia inflatus sui regis vicem Negatque iussu centurionis pervica Mente obsequi clupeata velitum cohors, Vtrique lapsu concidunt tandem gravi Meritaque Diveis morte supplicia danunt.	125
	Nos, qui gravantem congregi te Caesari Adegimus, dispendio nunc duplici Hinc merito pressi affligimur, qui plurimos Casca inclutos virtute, genere nobiles Anterminos simulque peregrinos feris	130
	Obiecimus desubulandos tragulis.	

Hoc interesse gens volebat praelio,
 Quoius feraci verberant fluctu solum
 Pura Ascani fluenta quaeque perpetim
 Phaebi tepentis usta stricturis calet; 135
 Nec demagis Thracesque et Hellados adcolam
 Suas utrinque adduxe iuvit copias.
 Aderat celebris viriatum Thessali
 Propagmen, aderat bellicosus insimul,
 Deiotarus et, qui colla suppostus polo 140
 Concreta pigro maria sulcat marmore,
 Thrax hippomolgus, quique tesca prosicunt,
 Qua saxa rapido pulsat Axus vortice
 Pronumque ripae contegunt Aliacmona:
 Duellica Arabum Cappadocumque natio 145
 Sanguen profudit, pinsitans cubitis humum;
 Nec ipsa victrix gentium, mundi caput,
 Vrbs septicollis, Roma, tibi quita est suos
 Negare cives: quotumus, heu, prognariter
 Certando, equestri illustrium prosapie, 150
 Vitamque duris devorandod hostibus,
 Vndam cruoris et animam evomuit simul!
 Est certe Olimpi tecta stellantis tenens
 Numen verendum, quidquid usquam est gentium
 Nutu coërcens caelico et iussis regens, 155
 Quod nemo fugiet, sive maxumus fuat
 Seu minimus ille: contremiscunt singuli
 Eique voto congenulant supplice,
 Quos terra gremio cunque circumplectitur
 Pelagusque et aether; nullus huic mortalium 160
 Simul videnti fantia ac nefantia
 Faxitve fallam aut pegerit pellaciam.
 Consulta idipsum arcana constituens suo
 Numen Senatu, turgidos pollentia
 Fastuque sublato superbiae truci, 165
 Anima suevit praecipis percellere.
 Contra infuma de plebitate, ignobilem
 Privumque terras filium, sed castiter
 Iovis piantem sagmen atque pectora
 Nullo inquinatum scelere, sublatum solet 170
 Suprema honorum tollere ad fastigia;
 Is nempe, quo nil mirius mundus tenet,
 Sublime cuius nomen, augustum decus,
 Valentia infinita, ius interminum;
 Quique ipse misericorditatem vescitur, 175
 Offucias perosus et cassus dolis,
 Ac nos barathro festinatim educere

- Adflictionis flebilisque miseriae
 Crevit cupitque, posta in eum modo firmiter
 Spes nostra maneat. ille viribus animum 180
 Fractum replebit masculaque audentia,
 Si fructuosum patrio id fuat solo,
 Quo post Iovem non probior est habentia.
- Pomp. Sic est, ut aiis, Lentule, et eadem quoque
 Mens est mihi: oneri restat, haut unquam potis 185
 Aut aeviternum calce supplantarier
 Aut interire sacra funditus Themis.
- Lent. Sic equirine: haec ipsa cum monstraverit
 Nobis amaenitate vernantem locum,
 Vbi, quidquid animus nos iubebit poscere, 190
 Haut difficul erit adfatim indipiscier.
 Heic nexum amoris vincla concliniscere
 Iuvabit, illiscum suis qui copiis
 Opem ferentes, gladia curva imagine
 Numero in tyranni perfidum stringent caput; 195
 Comprimiter cum nobili Italiae solo
 Confaederatum fulgat hoc regnum satis
 Opimitate et virium valentia:
 Ita, ut nec unquam, ceu videtur, lubrica
 Sors mage beatum obiicere potuisset locum. 200
 Quamvis enim primo pedatu ad Parthios
 Dirigere classem mens erat, nil id tamen
 Ratum esse duxi, cum hos triumpho turgidos,
 Quem nupere caesis rettulere copiis
 Crassi, sciamus insolentes pectore 205
 Spirare fastus. ecquid his medullitus
 Iam dum simultatis focillata asperae
 Loligo redivivaque odiorum semina
 Nobis periculum commoverent extimum?
 Queis vidua quondam eadem modo prosumia 210
 Et uterque Crassi puerus advehitur simul.
 Indecore forsán servitutis tu nota
 Mactus, ramenta viliorque iis plumbea
 Ridiculus et crucia fores despectio;
 Explesse iuvaret nobiscum lubidinem, 215
 Nec hiscere nec mutire quicquam audentibus.
 O facinus hoc immane verruncet procul,
 Nosque ominari falsa faxit Iuppiter.
 Quid? et ipsa tellus Part<h>ica procul dissidet,
 Bellique inhabilis nilque munis officii, 220
 Cum plera ferre haec regio possit commoda.
- Pomp. At, quaeso, regi, quem nec aevitas catum
 Nec longa facere potuit experientia,

- Vt meque coniugemque credam et liberos,
Tutumne foret, id, Lentule, mihi delica. 225
- Lent. Hoc gaudet almae ratio gratitudinis,
Vt si de amico promerebis bellule,
Haec ille puro condat animo perpetim,
Pro talione postmodum redhostiens.
- Pomp. Quodcunque nequeunt amplius fruiscier 230
Meritum, tenebricis illatebrant angulis.
- Lent. Rerum genetrix beneficissima omnium
Natura, si quis praestitae immemor siet
Olim fidei, torperatur, ingemit;
Nec, pol, ego hunc ex aliorum ingeniis iudico, 235
Intercapedo quorum amicitias levat.
- Pomp. Acerbitatis dummodo absiet pavos
Periculique; at si quidem aegrimoniam
Offensionemque hinc timendum est aestimae,
Consilia nunquam haec ipsa me aggressum velim. 240
- Lent. Pompeie, talem hunc esse nullus auguro,
Cum eius tumultus plena sit porrigine
Bellisque ditio tota fervat interis,
Diadema propter et suae regimen domus:
Namque is gubernat solus et sceptrum manu 245
Tenere cupiens, abdicatam regia
Durus sororem quassat exbolas suam;
Nec ipsa torpet segnitate aut languido
Pigrore pressa desidet, sed oreas
Fratri lupatumque inditura, colligit 250
Hostile latronum agmen, illic affatim
Laboris quod facesset. idcirco autumo,
Consilia si concenturiabit serie
Ac penitius, regno quod ingruit suo,
Periculum rex mente ruminabitur, 255
Laetiscet animo Diisque magnis gratulans,
Quod te Ducem, tantum sibi aptus fit caput,
Quoi simile nullum, vix secundum orbis tenet,
Te, sat scio, ventum, faciet, huc gaudeas.
- Pomp. Dum volucre sortis prosperae petorritum 260
Vehit secundis Imperatorem rotis,
Paeane canta gliscit eius gloria;
At cum liduna desita veniliae
Aestus furentem pervolat surgens salum
Miserumque tangit sors manu sinistima, 265
Laus exolescit, splendor expulsim cadit
Algaque saepe vilet aut hilo magis.
Quin et tumultus iniqui si foculo
Deletilique regna libret factio

	Discordia, tum quisque gracilenti fide Dignatur, impotentiores intrahit Potentior, minorque maiorem timet.	270
Lent.	Mirarier sat nequeo, Domine, quod tuum Id pungat animum, gnarus ipse quum sies, Quod regibus populoque celebri pluriens Honore mactus famigerabilis cluas. Sed ut tibi certisset istud mordicus, Libellionem hinc ablegemus, regium Qui fabulando electet animum blanditer. Si clepse merita perfido ingratum dolo Sentiscet et sterili in segete beneficium Te obsesse, nos hinc tutioris, Hippii Iterum exarantes concava tergum trabe, Aliam petemus illico sedis viam. Dextrorsus etenim prodigum Libystidos Terraesuperbit Cerere faecunda solum; Sinistera telluris ostentant procul Sese arva, qua Maurusii accolae freti Sceptro magistrat rex Iuba splendido; Vbi Vticensis, ille pronepos Porcii, Cato tuusque Scipio te manet socer: Si intutus heic, illic tibi atque coniugi Comitique statio singulo est tutissima.	275 280 285 290
Pomp.	Quando videtur optimum, rimarier Huiusce mentem regis et perquirere, Sietne promptus hospites iam nunc suos Accipere celsos subter aulae fornices, Age, et mihi istud adlubescit. tu modo Electilem, mandata, facito, qui ferat, Cui cor acescat callidum, prudentia Qui communitum pectus egregie gerat. Te vero, omnipotens, voce posco supplice, Consilium ut istud auxili nobis fuat.	295 300
	Cornelia, <Chorus faeminarum et virginum Romanarum>	
Cor.	Illustre Romanum propagmen, faeminae Magnatum, tuque o celebre castuis Lumen pudici, tenere caetus virginum, Quas hoc itinere plurimus nimbi mador Raucumque ponti murmurillum et flamina Exercitas habuere saeviter Noti: Lubetne mecum palitare in herbea Pauxillulum actae vinnulae crepidine?	305 310

- Turbasque mentis pellere et aegritudine
 Paullum vaciva facere cordis intuma?
 Ac inquam, quam dubia fastidiliter
 Vobis profundi peperit indignatio 315
 Nigerque pelagi, capita qui implevit, vapos,
 Sermonis edulcare blandiloquentia?
 Nos maximo functae periclo, munere
 Tandem tuo, Neptune, fata evasimus,
 Ratisque nostra iam quieto fluminis 320
 Alveo peregri condita, optatae tamen
 Potitur arenae, hac sede si modo degere
 Tutis liceret liberisque periculo.
- Cho. Confide Dominae, quaeque Tartarino tuum
 Pectus molestat morsicatim torculo, 325
 Rescinde tristitiam ac metum evalla gravem
 Teque excitato ex luctu in laetitidinem:
 Suos poli monarcha tabificabili
 Tandem suevit surpere aegrimoniae;
 Quoius benigna ductione has littoris 330
 Terraeque iam tenemus oras, fertilis
 Regnum Canopi nempe dives, Bacchica
 Procul Methymne maenibusque patriis,
 Vbi famiger virtute, prisca gnobilis
 Integritate, lege populum subditum 335
 Rex moderat aequa, quem iuvabat prothyme
 Quondam eminente larga Pompeii manus
 Auxilio: ad hunc, ut urbe socia et sedibus
 Fessas avitis reciperet, superrimi
 Nos duxit alma numinis faventia. 340
- Cor. O faceret hoc! tandemque pausa miseriae
 Nobis daretur et malorum interquies,
 Quae perdiu impatibilia exanclavimus.
 Ted, o Saturni germen, arbiter Deum,
 Te sancte venerans precibus, invicte, invoco, 345
 Sinistra levibus flamen auris, fac, Noti
 Portenta in undas irrita aequoris ferat.
 Satis malorum est, queis laboramus, satis
 Insontici bellum profudit sanguinis.
 Sed anxium tristi tumultu pectora 350
 Cor pulsat, et mi nescio quid mens mali
 Minitat futuri: o caelites, crudelibus
 Vos tollite omen somniis hancque in sui
 Servate Domini sospitate aut luridae
 Stygis ad tenebras mittite hinc Corneliam. 355
 Quatit horror artus, ora pallor occupat,
 Quotiens recordor visa noctis proxumae.

Nam victa postquam hesternam cesserat dies
 Moxque atritate vesperugo languida,
 Nigrans rotundae caeca telluris pilam 360
 Tollensque vultus noctiluca candidos,
 Suassent quietem primolam mortalibus
 Ac pictus aër fervidis late ignibus
 Caeli choreas astricas ostenderet,
 Imago visu talis obiicitur meo: 365
 Ripae viretum nos manipulatim patens
 Tenebat unius congregatas, qua gregum
 Miscella lanigerum agmina upilio vagus
 Buceraque pascebat animantia; alitum
 Gracila minurritione latratuque aquae 370
 Subterlabundae visa sonere littora.
 Mansucius, sed ecce, dumoso loco
 Repente sicca fauce prosiliit lupus
 Ac, curvifrontes qui inter udas vespices
 Curabat armentas, magistrum torviter 375
 Adortus, avidis vellicavit dentibus;
 Nos apere tantum faeminae adgressae scelus,
 Clamore tonere cepimus commictili
 Fremitumque comminitabiliter peregimus
 Gallante voce implevimusque aethram sonu. 380
 At nil moratus is minas, inimiciter
 Deartuati membra pastoris ferox
 Ieiuniosis condidit subito iliis.
 Nos properiter tam grande cernentes nephas
 Tranare campos concita visae fuga et 385
 Pernice nostras petere cursura rates,
 Tum subito dubius. inquam mihi timos
 Rupit quietem; hinc horror obsessum tenet
 Exsanguis animum, meaque mentis anxio
 Terrore trepidans corda concutit metus, 390
 Ignota quidnam caelitum ira talibus
 Visis minetur quidve portendat mali.
 Cho. Quid mente curas, Domina, libras provida,
 Inculca scapre, squala paenitudine,
 Curve gelidum plangore cor lapit pavos? 395
 Desiste lacrumis, eiice tristimoniam:
 Is, qui tuum valente totiens dextera
 Dominum, salutis adserens iuvamine,
 Ab imminente vindicavit hostium
 Oppressione, rex Olympi maxumus, 400
 Et nunc eadem pollet is valentia,
 Eadem potestate viget, eodem robore,
 Hic ipse Dominum, tristia verrucans, tuum

- Valido manus tuebitur munimine.
 Fortuna quamvis dura frontem contrahens 405
 Saevas in illum fulminarit turbido
 Minas ab ore, Pharsalio cum Caesare
 Quando sinistre dimicaret praelio;
 Quin mox benignum, bile seposita gravi,
 Vultum serena proferet fronte et tamen 410
 Laeto subibit ostium portisculo.
- Cor. Iisne mentem speribus mulierculae
 Alatis, id mi delicate serio.
- Cho. Speres fovendum est optumas mortalibus,
 Adversa quamvis adflet austro sors gravi. 415
- Cor. Tutasque, nostram quae tenent classem, lares
 Nobis putatis praebiturum littora?
- Cho. Postquam pluore fluida sat maduit humus,
 Sicco serescit aethra tandem Huperion<e.>
 Angustiis quae mille deluctavimus, 420
 Nostrae miserebit miseritudinis Deus
 Aderitque nobis indigisque opem feret.
- Cor. Quando ergo certa vos habet fiducia,
 Tantumque regi et huicce fiditis solo,
 Agite, volucris sortis aurae et nesciis 425
 Placet locorum obferre nos amfractibus,
 Modo inde tacitus falsimoniae absiet
 Fraudisque terror isque amici firmiter
 Iurata quondam pacta servet faederis.
- Cho. Heu, quanto crucii pectora tangitur 430
 Angoris stimulo, sollicitudinum
 Quisquis vulnificis obrutus aestibus
 Cura perpete volvitur.
 Saevo cur lacerat verbere carnifex
 Luctus, tristitiae nubila conditum 435
 Obscurant animi lumen et ultimam
 Fatorum accelerant vicem.
 Quae flagrat mutua pectora flammola
 Coniux, legitimi ne socium thori
 Telis insidians sors gravibus premat, 440
 Cura praetimet anxia.
 Iactari subolem cum videt aspero
 Fortunae genetrix turbine, morsibus
 Maeroris premitur percita, flebili
 Planctu viscera concutit. 445
 Hoc natura sagax, dum genitalibus
 Clausos exigui ponderis arvulis
 Formaret teneros, mentibus inserens

Nostris edocuit simul
Vnaque edocuit saeva minaciter 450
Nullum urgere acribus fata caput malis,
Qua palans dubiis passibus addito
Sors non ingeminet malo.
Sentire hoc superi nos voluit Iovis
Numen, quae variae percutimur manu 455
Fortunae et patriis quaerim<us> extera
Pulsae limina sedibus.
Quantum sidereis praemicat ignibus
Phaebi purpureum luciferi iubar,
Tantum tu reliquis, Roma, superbior 460
Fulgebas merito urbibus.
Sed te iam facinus, te scelus impotens
Nudatam eximiis turpat honoribus,
Mox et sanguineis saeva trahet rotis
Te fati violentia. 465
Orbus quandoquidem consilio iacet,
Cuius te pietas curaque pervigil
Iam per longa satis tempora tristibus
Tutam praestitit a malis.
Solamen dubiae rebus in asperis 470
Menti grande foret, militis advenae
Si dextra rueres inque tuam exteros
Armasset rabies luem.
At nunc ipsa tuo te populas furens
Splendore et proprio vulnere concidis, 475
Dum plebes animis invida saeviens
In contraria labitur.
Civilis Marius trux fuit exiti
Princeps, quem stimulans imperiis sitis
Crudeli plateas sanguine fortium 480
Suasit tingere civium.
Caecus letifera Carbo lubidine,
Carbo, sanguinei signa sequens Mari,
Omnem luctificis caedibus aestuans
Implevit rabide locum. 485
Haec surgens liquidum denique in aëra,
Incendit geminos flammula principes,
Donec terricrepans in generi caput
Belli detonuit fragor.
Testis, Pharsalidos qua regio patet 490
Terra dives opum, testis et Aemonis
Tellus, quae maduit tota cadentium
Nuper sanguine militum.
Isto gens cecidit Romula praelio,

Ingens interiit gloria, laus simul, 495
Nil restat miseris: hinc gemitu fremit
Pectus perpetuo meum.
At cum nec lacrumis nec prece nec minis
Quidquam proficiam, singula ego tuo
Commendo, rutilum qui colis aethera, 500
Divum maxime, numini.
Et tu iam patrii terra vale soli,
Dulcis terra, vale; blandula luminis
Qua primae tulimus munera, te favens
Servet caelicolum manus. 505

Actus secundus

Ptolomaeus, <Photinus, Achilles>

Ptol. Quem nulla sceleris impii patratio
Lutulat nec ullus tetret animum criminis
Nigror nefandi, is ipse non verebitur
Germanitus Dominum sui adiutarier
Ope consili. usque corde cuncta provido 510
Volvat revolvat, ne quid unquam incommodum
Ipsive regi aut subditis gignat suis;
Feret nec unquam laudem honesti gloria,
Fructus lucelli, spes decusve ut praegradent,
Ne prosperae salutis ac quiis vicem 515
Duella tangant principem et aegrimonia.
Nam quem furentum languor usque verminum
Diutinus exest, si suae vivat modo
Mentis sequutus arbitratum, saniter
Nunquam vigebit morbida ereptus lue. 520
Sic, proprii quem fervor adfectus rapit,
Consilia nulli profutura subgeret.
At vos, fideles rebus aspris cogniti,
Percontor una, facere quid me aequum siet,
Vt, regia quae caelitum dono manu 525
Iam teneo sceptrum, glorio servem statu,
Ne flacceant fors - omen aurae dissupent -
Obstita neve, me quod animitus solet
Turbare, caeca factione corruant,
Sed vostro ut adtegrata nutu munditer 530
Concorditate nutricentur aurea;
Quos mens parentis exita elegit mihi
Olim adsedones, cui ego si nevelim
Parere, non me facere fas existumem.
Nam lapsa quamvis vix iuventa fecerit 535
Med hirquitallum, clausa nec prudentia
Dum pectori insit, quidquid et vita sumus
Nosmet periti, usuque callemus magis;
Id me tamen natura docuit parvolum,
Quod, qui maligna subdole sententia 540
Dominum aviis agit in pericla tractibus,
Pernice gressu lancinantis vindicem
Pone hunc sequatur vastitudo supplici.
Iam qui remissus venit ab Pompēio

Huc faecialis, quid cupiret, auribus 545
 Modo aucupastis: igitur an ratum siet,
 Auxilia supplici ut benigna adcommodem
 Vtque ipse duri saevium discrimine
 Pungente fati exercitus, iuvaminis
 Regnique nostri sit futurus particeps, 550
 Id mihi fideli dicitote pectore.
 Namque homo, qui erranti comiter monstrat viam,
 Quasi lumen is de lumine accendat, facit,
 Vt luceat ipsi nil minus, quum accenderit;
 In consulendo sin malos sequemini, 555
 Condigna noxae precia dabitis perfidi.
 Ph. Quom cordis haec cupita sentiscam tui,
 Phariae columna gentis ac regni decus,
 Quae volvo tacitis clausa cunque sensibus,
 Aequo recludam pensitanda examine. 560
 Virtus potentis illa naturae sagax
 Inter relicuas, queis abunde dotibus
 Nos expolivit, dum parentis zonula
 Tentae abderemur, subdidit praecordiis
 Inseminata HVMANITATIS munera 565
 Eique vinclis sociam aënis addidit
 Canam Aequitatem. istaec miserias pectore
 Misereri amici condolenter postulat
 Opemque spondet flicto et haut cassam manum,
 Haec conticere nesciens, memore tenet 570
 Auram favoris praestitam et beneficia
 Oblivioso condier silentio
 Prohibere certat; si qui enim te, porrigens
 Dextram, auxili decoravit ope, non inlubens
 Retaliare discito et, quidquid tibi 575
 Fieri cupiris, alteri ante feceris.
 Natura tantis nos honestavit bonis
 Prudente fato, temptitantem haec munera
 Persephone sequitur pallidam vibrans facem.
 Talem beatos fama fert olim viros 580
 Vixisse vitam; dum aevitatis aureae
 Terris vigebat saeculum, spontaneus
 Quisque indigenti opem ferebat nec suum
 Haerere in aspris passus est amiculum.
 Iam nunc tuam, rex inclute, ecce, gratiam 585
 Pompeius exul poscit auxilium, cui
 Subtraxe opiferam nevolis durus manum:
 Enim tuus, sic rite commemorari, sator
 Populare multos civium quondam urbicum
 Studium peposcit, fulminantis sterneret 590

Vt sortis austrum et perniciem hostiret gravem.
 At quis repertus, quoniam auspicio mage
 Levatus, altum erigere rursus verticem
 Sustinuit, atque huiusce? qui tot hosticas
 Arcens procellas, turbinantem innoxio 595
 Capiti ancipis defendit impetum Deae
 Dextraeque missum reddidit sceptri decus,
 Quo tu, paterna possidens captum manu,
 Populos magistras lege iusta subditos.
 Quoniam putabis, magne rex, iuvamina 600
 Deinceps negantem, primus qui tetulit tibi,
 Sermone tete differet vulgus foris?
 Ac. Nec me pigebit, o Phari columen soli,
 O mente clare caelica heros, regibus
 Prognate proavis, consilia multum tuo 605
 Paritura regno fructuis corde intumo
 Proferre: si cui grande minitatur malum
 Caperata vultum iamque possidens forem
 Fortuna, quis tam stolo, tam siculus momar
 Clausis profunda luminum pupulis quie 610
 Strato incubare pellium cuperet toro?
 Nec ante inermum cassila tectus caput
 Exire niteretur ictus? sic sophum
 Venerata memorat turba, qui stabile solum
 Sceptrique vires adtegratas expetit, 615
 Dextra clientes mitis, ut gnatos pater,
 Valida quietet, vindicet, admet suos;
 Nec in choro ponat pedem alieno aut ferox
 Tremulum micantis ense Volcani iubar
 Fodicare pergat, ne qua forsit luminum 620
 Corrumpat aciem flamma. nam quis enim, rogo,
 Glaucum faselo Nerëi tergum secans
 Supte cymbam sponte naufragus velit
 Notis vorandam tradere Acrocerauniis?
 Aut quis balantum upilio trux gregem feris 625
 Dilaniandam dente proiiciet lupis?
 Quis arte clarus duellica procestrum
 Linqvit furori apertum miles hostico?
 Haec una regi amussis, una regula est
 Trutinare tacito subditorum commoda 630
 Frugemque motu; quisquis alia suaserit,
 In devium imperitos abstrahit itiner.
 Quando ergo penitis tuere factionibus
 Flagrare fines imperi cunctos tui,
 Cuius duelli postmodum victoria 635
 Quem maneat, almi in genibus est postum Iovis;

	Cumque antehac suspensus in medio tuus Neutram sequatur demagis partem favos, Tandemne gentem stultus hanc sectabere Virtute cassam, quam piger timidat pavos,	640
	Vires relinquunt, cor inaudax trans salum Solumque inire praecocem iussit fugam. Quod si secundo cymba Pompeii Noto Sulcaret undas, si, quod olim ostenderat, Fortuna amicum vultuis placidi iubar Reiicere in illum sustineret, tum metus Abesset omnis, cunctaque in vado forent. At nunc avito hic pulsus errat limine; Caesar trophaea statuit et victor, populo Plaudente, opimis insolens spoliis ovat.	645 650
	Adeon' periclis nobile hoc iuvat caput Amenter obiectare? tamne maximus Tibi vilet ille Caesar, hostis qui siet? O ter beatum, aliena quem cautum queun<t> Pericla facere, alterius ex incommodo Suum parare qui bene novit commodum.	655
Ph.	Quid lege fiet talionis, quae uvido Benefacta aquarum tergori inscribi vetat?	
Ac.	Nil inde veritum si fuerit periculi, Referre iustum gratiam decet virum.	660
Ph.	Sic astra adimus: orbe pulsa caelicam Adire rursus cogitur Aequitas domum?	
Ac.	Rex nullus esto, qui salutem perfidus Vitamque nauci deputat clientium.	
Ph.	Mandat sinistris devolutum casibus Misereri, Olimpica arce residens, Iuppiter.	665
Ac.	Et idem alumnos siderum imposuit throno Civemque sceptro regere subiectum iubet.	
Ph.	Cui rex salutem debet et regimen simul, Sic desperibit, flebili actus turbine?	670
Ac.	Pereat paludi luridae mersus Stygis, Cui bella cordi, laurea cui potior toga.	
Ph.	Sic capite in uno tota stirps Quiritium, Nunquam refruticatura postdum, concidet?	
Ac.	Sit grata Averno praeda, qui subitaneo Insonticos mactare fato cogitat.	675
Ph.	Tantumne iniqua mente meditari nefas In hunc, superbit quous hoc regnum fide?	
Ac.	Emergit, humili quod fuit prius loco: Fors cuncta fallax fingit artaque, ut lubet.	680
Ph.	Cum premere tantas providus turbas facul Rex queat et acres stinguere litium faces?	

Ac.	Nescia sequestri Roma, deprandi velut Guttur leonis, rennuit oreas pati.	
Ph.	Ergon' malignae sortis animus principis Famulum subibit liberi - scelus! - iugum?	685
Ac.	Sic orbica in orbe circulat fati rota, Dea caeca amicos invenit, eadem rapit.	
Ph.	O caeca stulti pectoris vesania, Rhamnusiae quod fudit infidae unice!	690
Ac.	Nae, multum acuto is ipse catus est corculo, Qui cuncta iusto pensitat trutinæ iugo.	
Ph.	Tyrannus est lupique trux animum gerit, Pariat amici qui fidem exsulio sui.	
Ac.	Quin merito cladem subdito excutiens solo Parens benignus patriae indigitabitur.	695
Ph.	Ratione cassum praebiti meminit boni Brutum: i, generosas discito imitari feras.	
Ac.	Quicumque victum asserere servatum cupit, Victoris odia hunc et simultas attigunt.	700
	Gladium sibi ipse acuit, ignem quaeritat, Queis vindice olim corruat fati manu.	
	Hoc te quoque, o rex inclute, manet, ni meis Facias vacivas aurium monitis fores	
	Lubensque recta consulenti obtemperes.	705
Ptol.	Immane quantum frigidi pariat metus, Dissensionis pestili si toxico Liti feruntur, grande qui columen cluunt Regii Senatus, cura queis regni incubat; Vbi, quem sequatur, Themidi ne sacrum innubae	710
	Solvat pudorem, nescius rex haesitat. Quid ergo fiet? optimum esse deputo, Veniat. stat haec sententia. veniat simul Vocatus ad nos Caesar huc per nuncium: Me praeteribunt odia; praegravat meas	715
	Haec sarcina alas, talibus necdum parem Firmavit haec me, fateor, ausis aevitas.	

Chorus faeminarum

Cho.	Quantus Dominae tremulam nostrae Lacerat mentem terror! ut alto Rumpit tristia pectora questu!	720
	Postquam propero non nota gradu Petiit Pharii limina regis Missus ad altam nuncius aulam, Omina spondent nil laeva boni, Cuncta sinistris mens auspiciis	725
	Augurat. utinam responsa ferat Regi et tali condigna solo, Saevaque fessis tandem proprium Tribuisse velit fortuna locum!	730
	Euge quid, o dulcissima rerum Pectora, fiet? placitumne levi Inter resonae murmura ripae Defessum animum recreare gradu? Dum regali sede revorsus	735
	Nos fecialis beet indictae Luctu trepidas pacis honore, Nostraque tandem positis Domina Animo curis, evangelii Donet fidas munere nuncias.	740
	Sed me, nescio quae, stelliferum Dum nox torquet pallida cursum, Spectra insolitis horrenda modis Terrent miseram: seu fatalis Veniant istaec culmine Olympi, Seu Tartareis nata tenebris	745
	Vlrix animum his lactet Alecto, Non vana puto. tu caelicolum Maxime rector, face, raucisonas Zephyri portent gelidique Noti Omen in undas.	750

Chorus <virginum>

Cho.	Si per albentes merite lapillos Aureum nulli diadema regi Cingeret frontem, nisi quem modestas, Quem fides blando decorat decore, Grande virtutis cui semper undam Perpluit pectus, pariare iusta	755
------	--	-----

Qui catus novit benefacta lance,
 Quot sua talis caperet Monarcha
 Vrbe Quirites!

Stropha I.

At scelus nefandum 760
 Contagesque vagae malignitatis,
 Quidquid et malorum aperto
 Pandorae dolio volavit,
 Iam frena tentant imperii, vagus
 Qua sibi subiectam 765
 Orbis ocellus humum colorat.
 Dominandi sacra fames
 Effera mortalium ob-
 sedit inani pectora luxu,

Antistropha I.

Caelicum Fidei 770
 Numen mortifero impiatur ausu,
 Saepius pedum malignos
 Experta, heu, Dea iusta pressus
 Caelorum avitas reppetit domus,
 Osa hominum mores, 775
 Simplicитatis honor labascit,
 Duplici dare terga dolo
 Iussa; truci Ambitio
 Ducit habenas splendida fastu.

Epodus I.

Lex nulla iustis terrigenas regit 780
 Scepтрis, Tisiphones statuminata
 Fulcris per orbem sanctio totum viget.
 Compositas studet
 Quisque per fraudes facinusque sacrum
 Trahere in ruinam improvidos. 785
 Qualis diro nobilis astu,
 Pelasgiae sub finibus,
 Quondam Lycaon,
 Quos modo pestiferis
 Iure receperat hospites 790
 Laribus iurando, nec opinis
 Supposita soluit iugulum

Cuspide, cum roseum laveret Sol aequore currum.
Qualis nescia pacti

Stropha II.

Faederis Lycurgus 795
Corda gerens, qua vomere tellus
Thressa scinditur, fuit;
Qui flexicordi ut verterat
Fessos iteris viros
Ad tetros sermone penates, 800
Mox degulandos legirupa praebuit -
Scelus heu lacrumabile - cru-
entis pabulum triste caballis,
Nil memor nuper pacionis ictae,
Nil fulmen veritus Iovis. 805

Antistropha II.

Inde cum daretur
Vescier aevi lenibus auris,
Primitus novella le-
gum sanctio Divum munere
Nostro insita pectori 810
Demandat, non deside cura
Ius hospitale quisque teneat et lubens,
Violentia quos agitat
Multum iratae turbida sortis,
Sponte servet, sanguineam procellam 815
Fati arcens capite a pio.

Epodus II.

Quondam cruentis Niliaci soli i-
rato numine sauciata paenis
Iacuere regna, barbarae propter trucem
Saevitiae impetum, 820
Cum nec humana feritate Chencres
Vrgeret impius Iovi
Lectum aeterna sorte popellum.
Quis credat immotam Deos
Mutasse mentem? 825
Nunc etiam generi
Supplicium grave perfido
Minitatur. verum quotus istos

Aure bibat cupida monitus?
 Caeca hominum mens Cymmeriis immersa tenebris 830
 Iram deputat assis

Stropha III.

Vnius Deorum;
 Egregiam laudem et memoranda
 Rettulisse nomina
 Famamque saeclo immobilem 835
 Pars plera hominum putat,
 Incautos si fraude maligna
 Fraudare et atram mittere queat ad Stygem.
 Ehe! qualibus in tenebris
 Vitaī quantisque periclis 840
 Degitur, quidquid miseris superfit
 Aevi. quam mea frigido

Antistropha III.

Mens metu tremiscit,
 Ne colat has ignobile terras
 Nationis perditae 845
 Propagmen, Hebri quae gregem
 Demente ferocia
 Extremas reddegit ad inci-
 tas, servitritio colla suppostam iugo;
 Etenim velut aetherei 850
 Progignunt immania campi
 Monstra, lethali metuenda viro,
 Quacunque hoc colitur solum.

Epodus III.

Vtque insonantis gurgite septimo
 Nili flumina, lacruma madenti 855
 Fallace, crocodilo hospitam praebent domum
 Et tepido frequens
 Aspis in limo latet atque adictus
 Vibrat nocivos linguam,
 Sic aequali e semine regni 860
 Esse huius inquilos puto:
 Nam nec suēvit
 Gignere chaoniam
 Accipiter ferus alitem,

Nec veprium quis de peracuto
 Vulnificum stimulo Bromii
 Gnossiacum legit reparantem pectora florem.
 In natum usque redundant

Stropha IV.

Ingeni paterni
 Semina. nec med extera fallunt
 Signa: fuscior cutem
 Liquore Nariciae picis
 Atque ora niger magis,
 Cum Divum regi arma pararunt,
 Bronteve Steropeve igneove Pyracmone,
 Quianam anthracina hic populus
 Albo velat corpora amictu?
 Scilicet nigram gerit ille mentem
 Intus, candidulus foris:

Antistropha IV.

Oris extimo fert
 Nectar hyblaei nobile mellis,
 Mente toxici luem
 Clausam latentis devomit;
 Spectat catus, angulos
 Ruspatur quaeritque nocendi
 Scelestus ansam, dummodo occasus iuuet,
 In suam ut innocuos
 Dulci pellat voce sagenam,
 Ceu latens ramis aviceps opacis
 Fallit aetheris accolas.

Epodus IV.

Quis tanta stultus reiciat omina?
 Quondam - fama ea si fidem meretur -,
 Princeps, Cainum, generis author qui cluit
 Nilicoli, ferunt
 Impiam fuso maculare dextram
 Ausum cruore fraterno;
 Non heis a stirpe ingeneres men<s>
 Mea vivere animos arguit:
 Natura pelli
 Provida non poterit,
 Ne similis similem genat;

Ficto nos pellacia fuco
Ne maneat, mea cura sedet.
Tu Divum rector, si te pia numina tangunt,
O placabilis adsis!

905

Aspicito, socia faeminarum concio,
Quid ille Dominae nuncius portet novi,
Huc qui velox cursuram celeranter rapit;
Quod plexa collum lavere salsis lacrumis
Domini incipissit ora? non frustra puto,
Mens nescio quid spondet hinc mihi mali.

910

Actus tertius

Cornelia, <Pompeius>

- Cor. Igiturne regem adire stat sententia?
Pomp. Adire certum est: mantat hic me nunci<us>.
Cor. Periculosum, metuo, ne hoc itiner siet.
Pomp. Desiste faemineae modo formidinis. 915
Cor. Desiste praecipis tu prius audaciae.
Pomp. Vitare cautus potero praevisum malum.
Cor. Vitare ficti quis potest cordis dolum?
Pomp. Fuco carebit fraudibusque os regium.
Cor. Sublatam in orbe quaeris in cassum fidem. 920
Pomp. Desiste tandem: frangier nequeo metu.
Cor. Frangare saltem coniugis precibus tuae.
Pomp. Iniqua poscis, quae decus laedant meum.
Cor. Quin aequa posco, quae caput servent tuum.
Pomp. Timore fractum turpe foret desistere. 925
Cor. Bona turpitude est, quae periculum vindicat.
Pomp. Tempus volat, fugitiva labitur dies.
Cor. Melius pigrasse, quamde properasse, est nefas.
Pomp. Vox regia tutam sternit hanc mihi semitam.
Cor. Nec spectra te nec somnia uxoris movent? 930
Pomp. Delirat is, qui credere somniis postulat.
Cor. Itan' paratum, dure, properas ad malum?
Pomp. Mihi sensa regis animus est scrutarier.
Cor. Maerentem ex abitu uxorem concinnas tuam.
Pomp. Duplici beabo eandem revorsus gaudio. 935
Cor. Adhuc dieclam siste, quaeso: neminem
Vidi, qui numero sciret, quod scitu est opus.
Pomp. Cito debet incepisse, cito quod perfici
Debet, voluntas homini rarenter venit.
Cor. Vatum minax te commoveat oraculum. 940
Pomp. Nil credo auguribus, qui aures verbis divitant
Alienas, suas ut auro locuplent domus:
Qui plus alieno ex iecore sapiunt quam suo;
Sibique semitam hanc sapiunt atque alteri
Monstrant viam, queis pollicentur ditias, 945
Ab hisce dragmam obulumve dementes petunt.
Cor. Tandem querelis non graves aures meis
Praebeto, nostri o suavis animi suavitas,
Meae una vitae ridica, ne desere precor
Curis sepultam derepente coniugem. 950

Tangat paterna pectora miseratio,
 Edurus orbos quos relinquis, liberum.
 Misereto procerum, nostra quos tenet ratis.
 Nam quae per orbem nomina feres, si lubens
 Ipse in paratam pertinax mortem rues 955
 Vitaeque casu licia rumpes flebili
 Ac nos seorsim dividos letho offeres?
 Postica factus sanna flagrionibus
 Iocusque scurris et tabernis naenia,
 Cuique diris impetere morsibus; 960
 Hem! iure cecidit, quem ferox protervitas
 Traxit sub atrum praecocis iugum necis.
 Quod si tuapse haec monita spernis gratia,
 Age, nostra tete solitas, te patriae
 Crebro tua virtute servatum decus 965
 Hac exuat mente: vigila atque incredulus
 Fieri memineris; artua haec prudentiae
 Nervique sunt. quamplurimos aula educat,
 Quorum est animus atroce iunctus malicia,
 Composita dicta e pectore volventes suo, 970
 Quae cum componas, dicta factis discrepant:
 Hi sunt inimici pessimi, hilaris frontibus,
 At corde tristi, quos, nec ut apprehendas, scias,
 Nec ut remittas; haec revolve sedulus,
 Haec mente colito. huc usquedum sollertia 975
 Te gnara docilisque ingeni sagax vigor
 Super volucres vexit aetheris plagas
 Metuente solvi penna et immistum Diis
 Magni dedit tulisse nomen. enim iugi
 Calet memoria pectus, ut mactum inclutum 980
 Titulis honorum, laudis atque adorea,
 Te pars celebris principum suspexerit
 Atque urbis optimas Senatus Martiae,
 Virtutis ardens propter invictae iubar
 Heroicaeque masculum indolis decus, 985
 Queis praenitebas inde, postquam primitus
 Lanugo glabris serpere institit genis,
 Praesens adusque, senica cum ruga exarat
 Frontem ac canastrae tempus abscondunt comae.
 Testantur omnes hoc ubique gentium, 990
 Quas luce tuitur cunque Phaebus ignea;
 Nec tu negabis, grata quae salso fretu
 Titanicis praebere pabla iugalibus
 Quiemque diceris, Hesperii tellus soli.
 Experta fortis credit hoc Sertorii 995
 Magnanima virtus, quem coactum porgere

Herbam ac triumpho ductum opimis novimus
 Tuos adfatim ditare spoliis milites.
 Exinde fines Romolei fuit imperi
 Tibi cura victis ampliare gentibus, 1000
 Quas alma vultu Memnonis adspicit parens,
 Quum taesa strati senicis explicat genas
 Croco rubentes luceque inficit polum.
 Sensere vires grex tuas piratica
 Rhondesque et Icadion, myoparonibus 1005
 Pontum profundi habuere qui infestum maris,
 Cum, verticosis subruti undarum aestibus,
 Fatale medio hausere poclum gurgite.
 Haec postulavit patria; at nunc cogites:
 Qui ipsus sibi sapiens prodesse non potest, 1010
 Nullus sapit. quam misera, ne te strenui
 Animosa gravitas cordis et cupidae nimis
 Amor ultionis perditum, vereor, eant
 Miseramque tristi viduitate coniugem,
 Maerente mactes orbitate liberos. 1015
 Quid me inde fieret? aevitatis hoc mihi
 Quodcunque restat, taedio ac senio foret.
 Me Roma nescit; Itala tellus abdicat,
 Cecidere cognati, ferox amiculos
 Ferrum voravit, frater armis occubat, 1020
 Prius marito Persica abstulit caput
 Acinaces corpusque iusta nesciens
 Lanianda saevis praeda proiectum est lupis.
 Quid multa? facta sum vespertilio, neque
 In muribus plane neque in volucribus. 1025
 Tu sole restas, o meae solatium
 Columenque vitae, quem si, amatum cor, mihi
 Eripere tentet dura fatorum manus,
 Quid restat, aeternum nisi ut misera siem?
 Qua te oro propter, per superi numen Iovis, 1030
 Per genua, per, quos derelinquis, liberos,
 Hanc ultimam percipito vocem coniugis
 Servaque carum, quod modo petitur, caput.
 Cum Lesbiis deserta campis degerem,
 Quos dives Aegon fluctibus lavit aquilis, 1035
 Praesagus itidem hic augurabatur animus,
 Quod insequutum postea nos pepugit, malum.
 Aequale minitatur mens periculum. tutius
 Tellus peteretur Afra, ubi expectans Cato
 Cogit latrones militumque copias. 1040
 Quod si nec illud conlibet, ratum puto,
 Poscatur iterum voce pacem supplicii

	Caesar: benignus namque per gentes cluit Nec denegabit, ipse quod petiit prior.	
Pomp.	Tuus, fatebor, alta mentis concutit Mi templa questus, dulcis o amor meus, Mea o voluptas; at face, tute cogites, Pro patriis in arma qui ruit focus Laesaeque pro salute famae et proprii Tutela honoris devovet lubidini Sese cruentae mortis, hos numen Iovis Iusto coronans adserit tutamine. Nec vereor ire: vita nam cuius siet Decoris, honestam fugere mortem haud convenit. Adversus hostem ea est libertas, purimum Qui pectus atque firmum gestitat; aliae Obnoxiae res nocte in obscura latent, Bona fama in tenebris proprium splendorem obtinet. Atqui huic labori terminum fixi meo, Clarare meritis nomen ut queam et BONVS Audire CIVIS. livida quod hostium Caterva adeptum teneo, laudis hoc decus Late tueri liberamque ab extero Pergam usque vindicare patriam iugo, Vigor superstes donicum per ossua Mihi calda curret; nec tenebras obiici Famae celebri aut nomini sinam meo Timore victus: mihi licet regnum atque opes Eripere quivit, at nequivit caelicam Fortuna virtutem. ante iam subit animum Tutum parare maene vobis, nec prius Noctem quietus exigam, quam vos suo Cupita rursus Roma caeperit sinu. Quamvis cruentus hoc favorem praelio Mavors negarit, non tamen despondeo Animum nec aethram rumpo planctu: conqueri Fortunam, non lamentari decet. id viri Officium est, fletus muliebri ingenio additus. Mutata forsan sortis inverso rota Decurret axe, contuatur dummodo Bellona vultu nos benigno, ut hosticus Cum Dyrrachino miles occubuit agro. At nulla posthac Caesari me supplicem Videbit aetas: illius superbia Ignota nulli est, specta cunctis cruditas; Nec Bibulus ille sirit hoc, ut stabilia iungamus iterum dexteris in faedera. Restat Cato, quem petere complacet, simul	1045 1050 1055 1060 1065 1070 1075 1080 1085

Armata nobis lecta militum cohors.
 Tu modo sequaces, cara coniux, pectore 1090
 Seclude curas. nulla te dies meo
 Evellet animo, nulla, nisi quae ferreo
 Urgebit artus somno et aeterna quie
 Serabit oculos. namque mortis orbita
 Terenda cunctis, evitanda nemini 1095
 Ditisque aperta quemque spectat ianua.
 Prius dehiscat ima mihi tellus precor,
 Quam te periculis linquat immersam aut sinat
 Haec dextra, servam famula ut aetatem exigas.
 Eamus ergo: desine, uxor, conqueri. 1100
 Cor. Ah, siste gressus studiumque iteris reprime.
 Pomp. Ellum, caductor huc properiter advenit
 Ab rege missus.
 Cor. quantus animum concitat
 Metus!
 Pomp. timorem pelle: quem praemiseram
 Legatum ad aulam, mox revorsus gaudiis 1105
 Laetoque maestus vos beabit nuncio.

Septimius

Sept. Salveto, Domine: te lares sub regias
 Carum sibi rex hospitem vocat, ut, suo
 Quae prensat animo, gratus in te eroget.
 Pomp. O fide amicum, Septimi, meritissima 1110
 Divis habetur gratis, ope quod indigus
 Per te, Romuleum non leve decus civium,
 Digner vocari; credulum exin specula
 Alit animum, fore ut, rementus praestita
 Officia, corde gratiam grato colat 1115
 Causaeque lenis rex meae sit arbiter.
 Sept. Postquam Gabini strenua invicti manus
 Ablata regi restituit nostro sola,
 Pars inde amicum, dignitate et nobili
 Honore decoratus fui non infimas. 1120
 Pomp. Sic regia me spero susceptum, fides
 Quod nota meruit, laude et officiis colet.
 Sept. Meditata iam sunt decora, queis ornabere.
 Pomp. Quo me, putas, rex, Septimi, accipiet modo?
 Sept. Quo clade fractum principes solent virum. 1125
 Pomp. Ceptum secudent Dii meum, ut grato queam
 Pensare quondam merita tanta pectore.
 Sept. Eamus ergo, Domine: tempus avocet.

Pomp. Eamus. o qui caelicam incolitis domum,
Monstrate tutum, Dii, mihi tandem locum. 1130

Cornelia

Cor. Abiit mea nil dicta moratus
Et sollicitam liquit coniugem.
Tu virginei concio caetus,
Numina castis poscito votis
Ac solemni superos sacro 1135
Mecum propera litare Deos.
Vt terrifici tristia fati
Fulmina frangant Dominumque meum
Foveant placida numinis aura!
Pars ito, sacros pyxide odores 1140
Ferto atque Arabi lacrumas turis
Et, quod calidis thymiamia focis
Poscit, ut iram pressura Deum
Pingues veniat victima ad aras.
Ite, supinus pedibus torpor 1145
Absit et omnis mora: sollicito
Iussum studio urgete laborem.

Chorus

Stropha I.

Cho. Non ullum insuperabili
Necessitatis vinculo
Maius omnidomae Dii 1150
Dedere terrigenis malum.
Si maligna fulminantis
Fati nubila provide
Cauturus, in temet fugam
Verteris, hoc mage consequae lex 1155
Necessitatis mox propero tui
Vestigio pedis feretur.

Antistropha I.

Haec, quod non habet, indigum
Aliunde cogit sumere
Ferox consilia artifex 1160
Sequi negata; haec donicum
Tutiore conquiescant

Spelaeo, pecua et greges
 Vrget ferarum concitis
 Horricoma impetibus vagari 1165
 Per lustra perque scrupea montium.
 Paeni ferociam leonis

Epodus I.

Frangit et fusi cupidae cruoris
 Tigridi obdit oreas.
 Penniger puri 1170
 Aetheris accola
 Celeri volatu
 Spatium per inania caeli
 Metitur amplum, uti gutta
 Vrgentem releuet gravi 1175
 Siticulam sub aestu.
 Nec potioris homo gradus

Stropha II.

Censetur: miserum trahens
 Et ipsus aevum, quaeritat
 Tutam quo capiat loco 1180
 Remotus adversis quem.
 Nos quoque atra compulit sors
 Incertis, proprio lare
 Pulsas, vagari sedibus.
 Quid memorem exitiale Magni 1185
 Pompeii iniquo turbinis exitu
 Fatum? proterva septicollis

Antistropha II.

Romae quem modo maenibus
 Vis expulit Rhamnusiae,
 Is, cuius sibimet prope 1190
 Iam nomen impar, omnibus
 Terror extitit latensque
 Auditum populis pavos:
 Nunc, ecce, natali miser
 Pulsus humo patriisque terris 1195
 Eliminatus postulat exteri a-
 micas manus opemque regis.

Epodus II.

Dulce virtutis tamen inviique
 Pectoris decus metu, a-
 piscitur palmam, 1200
 Mergier asperis
 Renuens procellis
 Neque sorte sciens sinuari,
 Discit licentiam ferre
 Fatorum. impare congrredi 1205
 Cum Diis negans duello,
 O nimium, nimium catus.
 At ecce, Domina huc advenit,
 Datura votivum sacris
 Libamen aris, simpulum 1210
 <Pin>g<uem>que <acerram> et <murreos>
 Adfert odores. age, gradum
 Contra feramus ac gravatam
 Concorditer oneris levemus
 Parte. at quis ille, quem, manantem 1215
 Sudore fluvido, videmus
 Passus metiri grandiores?
 Ni lumina haec me caeca fallunt,
 Is est, comes qui nostro ad aulam
 Domino ibat. heu, nimis citata 1220
 Pungit meum cursura pectus.

- Cor. At nequeo sustinere acerbitudinem
Tanti doloris.
- Cho. quod manere commodum
Te poterit ex immensitate luctuis?
- Cor. Perfungar isto tumque vitam deseram.
- Cho. Ecquid gemendo tristimoniam levas? 1260
Animare nemo lacrumis corpus valet,
Quod Morta muto contegit silentio:
Veter id fatorum terminus sic iusserat.
- Cor. Humanitus lugere datur. ego ni fleam,
Quam tot malorum tanta circumstat cohors? 1265
Quid me ergo fiet, servitutis cum Deus
Me comptibit et domitrix dextera
Regis tyranni? exinde cum cecidit meus
Maritus ac nos morte destituit sua,
Ilicet eodem hoc raptam ab Aegyptiis die 1270
Comitesque meque parvulosque diriter
Famulare ad unum coget aevum ducere.
Me quisque spernens, quisque me incillans probris,
Sermone indecorans, turpi fama differet;
Ac forsit aliquis voce miseritudinem 1275
Ridens amara, 'aspicite Pompeii', inquiet,
'Qui terror olim regibus erat, coniugem,
Quae servitute quale mutavit decus!'
Haec dicet aliquis, me quidem incesset pudor
Pectusque vulnerabit anxitudine. 1280
- Cho. Heu, sufficit; deinceps nec ulterius eas.
Tibi, nuncie, longe est promicanda oratio
Nobisque, utut res gesta, memorandum ordine.
- Nunc. Postquam nefandum corde retractans scelus
Sermone fictae blandicello linguae 1285
Litisque dulci melle verborum logis,
Scelerum magister, innocis caput necis
Septimius, inclutum hincce deduxit virum,
Primum capillis humile nudatis caput
Submisit ac flexo genuclans poplite 1290
Condignam honoris praestitit verentiam,
Falsique aperiens sensa regis benivola,
Delubra caelitum, arae sanctitudinem,
Manes Quirini et sagmina iurabat Iovis,
Abfore periculum. haut longiter Alexandria 1295
Tellus profundo Nerei circumdata
Late patebat, incolae indigitant Pharon,
Istic superbum septa fluvio fertili
Tollit cacumen regis infidi domus.
Stabat vagum fissura Neli gurgitem 1300

Instructa subdolo celox portisculo,
 Pompeius hanc subit. repente perfidus
 Incauti Achilles pone reserat intimas
 Ferro latebras cordis et capulo tenus
 Sancto dolonem pectori recondidit: 1305
 Cruore tepido tullii efflantes volant.
 At mentis ille immota servans intima
 Obnixus anxiam premebat pectore
 Curam; hinc utrumque lumen obvelans manu,
 Nec morte pallidus futura nec gravi 1310
 Miscens querelas flebiles suspirio,
 His tacita rupit vocibus silentia:
 'Istud supremus Iuppiter cernit scelus,
 Quem nemo fugiet: ipse hanc iniuriam
 Vltrice quondam vindicabit dextera.' 1315
 Vix haec locutum mente cadere interrita
 Multo videmus perforatum vulnere:
 Percussa durus colla miles amputat,
 Cervice caesa truncus in pronum ruit,
 Querulum cucurrit murmure incerto caput. 1320
 Natavit unda corpus; id me prendere
 Conante, in altum fluctus avexit salum.
 Haec ipse vidi atque inde rettuli gradum,
 Quae conspicatus, nuncius uti dicerem.
 Cor. Vtinam tuos nunquam hucce tetulisses pedes 1325
 Nec pectus hoc sermone maerasses meum!
 Cho. Bonum esse opinor, concinamus naeniam.
 Cor. Praesulta atrocis tu doloris initium.
 Cho. Qualis Romoleae flosculus pubis iacet!
 Cor. Papae! papae! Pompei papae denuo! 1330
 Cho. Vbi, Domine? ubi? quo? quo migrasti conditus?
 Cor. Ah, unde coniux? quod mihi te abstulit scelus?
 Cho. O, o miserias! nec modus desiderii.
 Cor. Ah miserias! o rursus etiam miserias!
 Cho. Ah, nos reliquit pristinum Solis iubar. 1335
 Cor. Heu, coniugem, Pompei, maestam praevenis.
 Cho. Iam sufficit. video revorsas virgines.

Altera pars virginum

- Cho Quod supplicatum cunque numen poscere
Iovis videtur, Domina, dum prognariter
Paramus, ad nos incitos Codrum gradus 1340
Tuimur ferentem, qui cruore diffluens
Taboque sparsum et capite cassum strenuus
Extraxerat salso uncinatis fustibus
Ponto cadaver. nos pavore exterritae
Defixa gelido continentes lumina 1345
Trunco, nequimus, quis siet, cognoscere;
Tam pallidum incestaverat corpus cruor.
- Nunc. Vbi hoc locorum, faeminae, factum autumem?
- Cho. Propter propinqui littus undosum maris;
Artus reperti conquinatos cadaveris 1350
Lymphoris udo Codrus imbre perluit
Vilemque ripa praeparavit grumulum:
Mox segmina legens ramulorum atque fruticum
Ramenta clabulasque cumulans arborum,
Rogum cremando construebat corpori. 1355
Nunc mole pressus lassitudinis gravi
Paulla laborem relleuat longum quie.
- Cor. O sat malorum! sortis o variabilis
Vicissitudo! ut vita nulli propria
Invita datur! ah, ter misera Cornelia; 1360
Ah, misera et infelix nimis: te faeminam
Miselliozem terra nullam conspicit!
Quid accipis? quae sidera in caput tuum
Maligna coniurasse dicam? te scelus
Fati dirum videre saevam principum 1365
Mortem coëgit scilicet Crassi, incluti
Herois, ense qui voratus Parthico,
Magnique Pompeii, scelesti infidia
Quem regis atram compulit modo diriter
Acheruntem obire, ubi mortis thesauri obiacent. 1370
O Roma, Roma, clara regina urbium,
Quisnam tibi sensus audienti, ferreo
Cecidisse fato, qui, tui curam gerens
Teneri ut genetrix blanda pupi, dextera
Te vindicavit? ecce, nunc campis iacens 1375
Putiscit, inhonorus, sepulcro haut conditus,
Ceu pecua, tristi dira pestililas lue
Quae stravit agris. veniat, o veniat, precor,
Optata nunquam satius, et me luctuis
Huius lubentem Morta solvat vinculo. 1380

At quid molestis ipsa me querimoniis
 Demens fatigo? te, supreme Iuppiter,
 Vosque, o qui oculo humana iusto cernitis,
 Dignata caelo turba, vos ego alloquor:
 Vindicta in reprobos vestra dirum saeviat, 1385
 Terramque et urbem et regiam et regem simul,
 Quiqui et scelestus inita rumpens faedera
 Pactique nexus atque iurandi fidem,
 Occulta tanti caussa sceleris extitit,
 Vos ultionis efferro aestu perciti, 1390
 In merita poscitote supplicia, precor.
 Teque huius aut<h>or caedis et scelerum caput,
 Furiale bellum, Cerberusque et Tartarus
 Densumque chaos et ater umbrarum chorus
 Et, quicquid inferis mali est, vexent, premant, 1395
 Distringilent, obliterent, dispulverent;
 Te triga Stygiis pullulantium excetris
 Laceret fatigansque artus torto distrahat.
 At tu scelesti regis ultrix, pinguis
 Tellus, benigna divites posthac opes 1400
 Felice partu denega profundere;
 Perdat diluvie, copiosior sua
 Surgens origine, impium Nilus solum.
 Ignis, procella, motiones terreae,
 Fames sitisque et dira pestilentitas 1405
 Ac, si nocivum aliud quid est mortalibus,
 Frangat colonos distrahatque sonticos.
 Sed quid moramur? quin fugam tandem citae
 Paramus hospitiumque faedae linquimus
 Telluris, in qua fraus, scelus, pellacia, 1410
 Infida sanguinis sitis, hominididum
 Sibi proprias voluere sedes figere.
 Postremum, eamus mortui visum ultimo
 Ad busta Domini. o unicus coniux meae,
 Dum tua manebat vita, vitae terminus, 1415
 Ten' deseram? deserere fatum compulit;
 At non inultum deseram: nam te nisi
 Vlto, meis nullum dabo finem miseriis.

Chorus

Cho. Quidquid immenso spatiosa late
 Continet tellus gremio, supremi 1420
 Lucido expostum Iovis est oculo.
 Ille non ullis patiens tenebris

Obrui, clarum iubar orbis omnes
 Spargit in partes penetratque ad imi
 Infera Ditis. 1425
 Quis potest Divum latuisse numen?
 Cui nihil tectum piceis latebris
 Cernitur, quidquid rotat axe Titan,
 Quisquis et terrae gravidae colonus
 Aptat adsuetis iuga panda bubus 1430
 Et quod umbrosos peragret recessus
 Concitum caecis animale turbis;
 Quaeque pennarum celeri volatu
 Aetheris campo volucris movetur
 Quique pinnarum celeri natatu 1435
 Piscis immensum pelagus pererrat.
 Abditus densis homicida fallax
 Arborum ramis, loca caeca tentat,
 Vrgeat si quis iter institutum
 Nescius tanti sceleris viator, 1440
 Quem petat caedem sitiens, petitem
 Mittat infestum Stygis ad barathrum
 Ac suas nubis putat involucro
 Posse nigranti latitare fraudes,
 Nemini visas hominum; sed illa, 1445
 Quae vagos certa moderatur orbis
 Lege, ter magni Iovis alma virtus,
 Omnia haec iustis tuitur pupillis
 Nec bonos vindex sinit unquam inultos
 Opprimi caetu reprobum maligno. 1450
 Impotens mentis, sceleratus Atreus
 Caede perfusam gemina machaeram
 Tertii tinxit patruis cruore;
 Iamque divisim secat ipse corpus,
 Viscerum venas notat et calentes, 1455
 Amputat truncis humeros cruentis,
 Ossa denudat ferus. ora tantum
 Servat et dextras fidei iugatas.
 Mox coquit partem tepido vapore
 Et veru flammam tribuit querenti; 1460
 At dapes ignis positas refugit
 Et focus bis ter trepidis regestus
 Arsit invitus: scelus o nefandum!
 Lancinat gnatos genitor suique
 Membra funesto vorat ore membri. 1465
 Saepe praeclusae tenere fauces
 Impias escas, timidam g<ra>v<a>v<it>
 Dexteram pondus; dubius pavore

Nec suum noscens facinus Thyestes
 Dicitur totis resonasse tectis: 1470
 'Heu, quis internos agitat tumultus
 Insolens artus! trepidant quid intus
 Pressa maiori gravitate membra?
 Sentit, heu, moles oneris meumque
 Non meo pectus gemitu gemiscit. 1475
 Heu scelus! tandem tua facta, frater,
 Nosco: pro fedum facinus nec ullis
 Creditum saeculis! premor ipse natis
 Et premo natos genitor: quis unquam,
 Quis nefas vidit parile aut secundum?' 1480
 Talibus caelos adiit querelis
 Impio pastus genitor cibatu.
 Movit aeternos ea fama Divos,
 Labitur gressu redeunte Titan,
 Obvium ducens itiner, novisque 1485
 Obruit dirum facinus tenebris.
 Spissior longe coit inque noctem
 Abdidit se nox, stupet alma mater
 Memnonis frenos dare sueta Eeos,
 Tardius Divo veniente; magno 1490
 Gentis humanae trepidant pavore
 Corda, ne mundum superosque caecum
 Obruat rursus Chaos atque tandem
 Cuncta fatali pereant ruina.
 Nec minus tecto cava luna vultu 1495
 Condolet fratri, gelidas nec umbras
 Digerit terris, renuens scelestum
 Cernere mundum.
 Credimus ipsos curare Deos,
 Hominum quidquid natio terris 1500
 Perficit, et mortalia iusto
 Cernere vultu: quamvis meritas
 Clemens Iuppiter differat iras,
 Tamen haut residui dupla pedatu
 Paena accelerat; gravitate moras 1505
 Numina pensant. velut abruptis
 Sinuosa ruunt flumina rivis
 Rapiuntque novo vorticis haustu, im-
 petui quidquid restat eunti,
 Sic caelicolum furor impatiens, 1510
 Quemcunque gravi turbine tangit,
 Meritas dextra vindice paenas
 Sentit piceae missus ad umbras
 Stygis horrendas. o expetas ho<c>

Crudeli aequo tempore regi. 1515
At nunc eamus, Domina: veloci fuga
Terram scelesti deserere iuvet soli,
Magnum precantes supplici voto Iovem
Iovisque fratrem, vitrei numen maris,
Functis periculo ancipi nec invidae 1520
Iterum novercam sortis expertis manum
Monstrare tutum propitius velit locum.
Eamus hinc. caeptis favete, caelites.

Finis

Hinweise zur Textgestaltung

Zugrunde liegt die Erstausgabe von 1610 mit zweimal fehlerhafter, hier korrigierter Seitenverteilung (vertauscht 949-978 mit 979-1008, 1069-1098 mit 1099-1125; als letzte Seite ist ein entsprechender Hinweis für den Leser gegeben: „Lector Amice, Typographi incuria factum scito, quod sub quaternionem B commutatas inter se vides pagellas pauculas: eum Tu errorem, et quiqui levior est alius, corrigere pro tuo candore velis, et a nobis salvere.“).

Die orthographischen Eigenheiten des Originals wurden nach Möglichkeit beachtet. Orthographie und Interpunktion wurden jedoch überarbeitet und vereinheitlicht. So wurde stets gedruckt *i* für *j*, *v* für konsonantisches *u*, *u/V* für vokalisches *u/U*, *ss* für *ß* sowie *faeminae* statt *foeminae* (377), *Phaebi* statt *Phoebi* (135, 459), *quodcunque* statt *quodcumque* (111), *reliquis* statt *relliquis* (2), *utut* statt *ut ut* (64); mit einfachem *-i* 5 *ParetonI*, 134 *AscanI*, 478 *exitI*, 483 *MarI*, 869 *ingenI*. Groß geschrieben wurde: *Averno* (675), *Dii-* (1126, 1130, 1254, 1206), *Divum* (904, 1426), *Domin-* (737, 1138), *Olimp-* (153, 666, 744 [statt *olymp-*]), *Senat-* (164, 983), *Sty-* (671, 838, 1397), *Tartar-* (324, 745), ganz groß *HVMANITATIS* (565, statt *HVMAnitatis*); klein dagegen: *rex/regi* (600, 629, 1116), *tuque* (7), klein belassen 328 *monarcha*.

Als Überschriften gesetzte Namen vor den Auftritten sind jeweils vor die Szenen gezogen, so vor 1 *Lentulus* statt vor 99 (dort zwar wie neu eingeführt, aber bereits 31 angesprochen), vor 304 *Chorus ...* statt vor 324, vor 506 *Photinus*, *Achilles* statt vor 557/603, vor 912 *Pompeius*, vor 1222 *Nuncius*. Vor 751 wurde *Chorus* ergänzt zu *Chorus virginum*. Im Darstellerverzeichnis wurde *Ftolomaeus* zu *Ptolomaeus* verbessert.

Der Ausruf *heu me*, *heu me* ist im Original nach 1248 als Einzelvers und nicht wie sonst bei Sprecherwechsel im Vers in derselben Zeile mit 1249 gedruckt. So lässt er sich als außerhalb des Metrums und folglich auch außerhalb der normalen Verszählung stehender Ausruf werten (als 1248a oder 1249a; 1249 dann iamb. Trimeter) oder - wie hier geschehen - metrisch mit dem folgenden Vers verbinden (1249 dann als gemeinsamer Vers iamb. Senar).

- 39 *hac*: im Original evtl. *haec*
 203 *triump<h>o* statt *triumpo*
 219 *Part<h>ica* statt *Partica*
 377 *apere* ungebräuchlich (besser *<c>apere* oder *opere*), aber passend zur sonst ebenfalls gesuchten Wortwahl
 384 *tam* statt *ram*
 419 *Huperion<e>*: Wortende unleserlich
 456 *quaerim<us>*: Wortende unleserlich
 510 *consili* statt *confili*
 654 *queun<t>*: Wortende unleserlich
 685 *ergon'* statt *ergon*
 691 *multum* statt *mnlum*
 696 *indigitabitur* statt *iudigitabitur*
 889 *aviceps*: im Original evtl. *aeviceps*
 897 *men<s>*: Wortende unleserlich
 912 *sententia* statt *s.ntenia*
 913 *nunci<us>*: Wortende mit Abkürzung unleserlich (evtl. auch *nunciam*)
 924 *quae* statt *qnae*
 1021 *prius marito* statt *prius-marito*
 1042 *pacem* statt *pa,em*
 1074 *quamvis* statt *qnamvis*
 1211 *<Pin>g<uem>que <acerram> et <murreos>*: Vers weitestgehend unleserlich (nur Einzelbuchstaben und untere bzw. obere Reste)
 1236 *evita<us>*: Wortende unleserlich
 1392 *aut<h>or* statt *autor*
 1416 *ten'* statt *ten*
 1418 *ulto* statt *ullo*
 1445 *hominum* statt *homium*
 1467 *g<ra>v<a>v<it>*: größtenteils unleserlich
 1514 *ho<c>*: Wortende unleserlich

'Komma' gestrichen vor *et*, *atque*, *-que*, *neque*, *nec*, *aut*, *vel*, *-ve*, *an*, *quam* u.ä.: 2, 3, 13, 14, 22, 29, 34, 36, 39, 43, 44, 48, 48, 54, 55, 58, 60, 62, 69, 71, 76, 77, 83, 85, 90, 106, 117, 124, 134, 140, 143, 159, 161, 162, 164, 169, 176, 181, 186, 208, 220, 242, 248, 253, 256, 266, 268, 281, 291, 292, 295, 307, 308, 312, 315, 326, 326, 333, 342, 353, 358, 360, 362, 370, 373, 378, 380, 385, 392, 410, 421, 422, 425, 428, 436, 449, 456, 472, 475, 498, 498, 507, 514, 515, 528, 547, 558, 565, 568, 569, 571, 575, 583, 591, 608, 618, 649, 682, 693, 704,

- 746, 760, 812, 838, 856, 858, 872, 875, 875, 885, 930, 944, 955, 956, 958, 959, 976, 978, 982, 984, 989, 997, 1003, 1012, 1013, 1022, 1032, 1040, 1043, 1048, 1049, 1060, 1076, 1093, 1095, 1098, 1101, 1115, 1131, 1134, 1138, 1141, 1141, 1146, 1166, 1168, 1195, 1197, 1198, 1202, 1213, 1250, 1259, 1267, 1269, 1271, 1279, 1282, 1285, 1290, 1294, 1304, 1310, 1323, 1325, 1342, 1351, 1353, 1354, 1361, 1386, 1386, 1386, 1388, 1392, 1394, 1394, 1398, 1405, 1405, 1407, 1409, 1424, 1430, 1448, 1458, 1459, 1461, 1464, 1468, 1474, 1477, 1478, 1487, 1493, 1507, 1508, 1518, 1520
- 'Komma' gestrichen nach: 15 *flumine*, 385 *concita*, 495 *laus*, 530 *nutu*, 637 *antehac*, 677 *nefas*, 860 *semine*, 866 *stimulo*, 1173 *spatium*, 1411 *homicidium*, 1513 *sentit*
- 'Komma' ergänzt: 1, 16, 17 *supreme*, 17 *dextimis*, 18, 19, 19, 20, 45, 45, 46 *ne*, 69, 71, 77, 84 *qua*, 97 *heu*, 115, 126, 132, 140, 141, 149, 149, 179, 190, 190, 199 *ita*, 203 *turgidos*, 222, 222, 222, 224, 235 *nec*, 235 *pol*, 252, 254, 254, 259 *ventum*, 259 *faciet*, 295, 299 *electilem*, 299 *mandata*, 299 *ferat*, 302 *vero*, 302 *omnipotens*, 304, 314, 338, 344 *ted*, 345 *precibus*, 345 *invicte*, 346, 346, 352, 361, 372, 372, 374, 393 *curas*, 393 *Domina*, 397, 416 *tutasque*, 430, 446, 451, 475, 490, 500 *aethera*, 521 *sic*, 525, 546, 552 *homo*, 554, 562, 575, 585 *ecce*, 592, 616 *mitis*, 621, 621, 649, 666 *residens*, 671, 680, 691 *nae*, 701 *quaeritat*, 703 *manet*, 706, 708, 709, 710 *ubi*, 748 *face*, 753 *modestas*, 773, 773, 788, 841, 892, 893, 893, 900, 906, 906, 914, 914, 923, 924, 931, 932, 932, 936, 937, 937, 945 *ditias*, 961, 968, 973 *quos*, 973 *apprehendas*, 986, 987, 990, 1007 *cum*, 1013, 1013, 1031 *per*, 1031 *derelinquis*, 1034, 1045, 1045, 1047 *face*, 1077, 1100, 1100, 1101, 1102, 1107, 1108 *ut*, 1114 *ut*, 1124 *me*, 1124 *putas*, 1130, 1130, 1140, 1142, 1194, 1194, 1207, 1208 *ecce*, 1212, 1215 *quem*, 1220, 1227 *ille*, 1227 *quaeso*, 1228, 1234, 1237, 1239, 1242, 1248, 1251, 1254 *dicet*, 1261, 1276 *amara*, 1281, 1331, 1332, 1335, 1336 *heu*, 1346, 1346, 1348, 1348, 1360, 1361, 1373 *qui*, 1375, 1378 *veniat*, 1378 *precor*, 1382 *te*, 1383 *vosque*, 1391, 1395 *et*, 1406 *ac*, 1420, 1428 *cernitur*, 1445, 1471, 1474, 1474, 1476, 1476, 1479, 1484, 1499, 1523
- 'Komma' statt 'Punkt': 215, 723, 1006, 1269, 1376 *conditus*, 1382 *Iuppiter*, 1444
- 'Komma' statt 'Doppelpunkt': 424, 530 *corruant*, 736, 859, 1062, 1092, 1143, 1385, 1509
- 'Komma' statt 'Strichpunkt': 297, 514 *praegradent*, 541, 644 *undas*, 741, 754, 757, 820, 864, 881, 1075, 1078, 1503
- 'Punkt' gestrichen: 387 *dubius*, 633 *factionibus*, 667 *throno*, 996 *coacturas*, 1070 *animum*, 1159 *sumere*
- 'Punkt' ergänzt: 1403
- 'Punkt' statt 'Doppelpunkt': 16, 44, 67, 79, 119, 137, 162, 166, 180, 267, 276, 298, 301, 357, 380, 510, 520, 567, 591, 621, 666, 726, 747, 766, 823, 890, 903, 950, 994, 1015, 1023, 1061, 1077, 1078, 1094, 1128, 1129, 1132, 1212, 1229, 1336, 1344, 1355, 1421, 1457
- 'Punkt' statt 'Strichpunkt': 52, 252, 1320
- 'Punkt' statt 'Komma': 411, 413, 1091
- 'Strichpunkt' gestrichen: 121 *vicem*, 596 *Deae*, 1434 *movetur*
- 'Strichpunkt' statt 'Punkt': 617
- 'Strichpunkt' statt 'Doppelpunkt': 12, 18, 28, 49, 54, 92, 105, 111, 135, 146, 160, 171, 174, 195, 214, 234, 262, 329, 369, 376, 388, 408, 512, 531, 554, 573, 715, 778, 832, 849, 883, 896, 901, 908, 974, 991, 1009, 1018, 1047, 1056, 1066, 1085, 1113, 1161, 1189, 1274, 1309, 1349, 1396, 1416, 1445, 1453, 1468, 1490
- 'Strichpunkt' statt 'Komma': 41, 581, 631, 1228, 1234, 1281, 1321, 1346, 1360
- 'Doppelpunkt' statt 'Punkt': 1312
- 'Doppelpunkt' statt 'Strichpunkt': 309, 1384
- 'Doppelpunkt' statt 'Komma': 39, 714, 1104, 1107, 1128, 1417, 1516
- 'Ausrufezeichen' statt 'Punkt': 30, 729, 1139, 1326, 1362
- 'Ausrufezeichen' statt 'Komma': 905
- 'Anführungszeichen' ergänzt: 1276ff., 1313ff., 1471ff.
- 'Gedankenstriche' statt 'Klammer': 527, 686, 801f., 892